

Remember

Era un băiat slăbuț, pletos, puțin adus de spate. Hainele îi veneau cam largi și arătau demodate. Vorbea molcom, cursiv, într-un registru temperat, fără accente sau gesticulații inutile. Întotdeauna binevoitor, lăsa impresia unei persoane care menajează, care nu vrea nici să epateze, nici să deranjeze, nici să-și sâcâie interlocutorul. Rezervat, adesea timid, cumpătat, neconflictual, lega lungi dialoguri, pe teme generale sau speciale, tratate întotdeauna într-o manieră politicoasă, discretă, din care nu lipsea însă o tentă metafizic-religioasă. Nu încerca să-și impună punctul de vedere, nu insista cu argumentația, rămânând totuși sigur pe susținerile sale, mereu convingător pe fondul dezbaterei. Aceste însușiri îl făceau un bun comunicator, mai ales că nu îi lipseau verva și umorul, nici o subtilă capacitate asociativă. În anii aceia de început, personajul evocat îmi părea inteligent, instruit și cumsecade, dar (cum se spunea în Moldova lui natală) "olecuță" cam provincial în zona manierelor, vocabularului sau practicilor sociale curente.

Pe lângă muzică, poseda o ampla viziune și perspectivă spirituală, o deschidere deosebită pentru valențele și modalitățile expresive ale esteticii avangardei. Își asculta și respecta dascălii din "Cons." cu strășnicie, ca nimeni altul dintre colegii de secție, nutrinde un adevărat cult pentru mentorul său, profesorul Ștefan Niculescu.

Traseele, opțiunile noastre s-au diferențiat adesea; alteori s-au intersectat; de pildă, în activitatea componistică, profesorală, eseistică, poetică, dar și administrativă sau instituțională fie la Uniune, fie în colaborările cu ansamblul Archaeus, cu Festivalul SIMN, ori cu "Zilele muzicii contemporane" de la Bacău, dar și în multe alte ocazii. În fine, fiecare credincios propriului drum, propriului destin, ne-am transformat, poate am evoluat, poate nu. Dar, ce mai contează... Așa l-am cunoscut atunci în primii ani de facultate pe prietenul meu de mai târziu Liviu Dănceanu, de care m-am simțit legat profesional și apropiat sufletește pe o perioadă de peste patru decenii. De viață, desigur.

Adrian IORGULESCU

Liviu Dănceanu

A fost odată, ca niciodată, un om a cărui mare bucurie era aceea de a dăru: muzică – publicului, gânduri despre sunete – cititorilor, libertatea de a a-și alege, motivat din punct de vedere estetic, orientarea conceptuală – discipolilor săi. Justele sale aprecieri, fondate după aplicarea unor criterii analitice riguroase, conduceau întotdeauna logic la o valorizare ierarhică echilibrată, care avea să fie confirmată în timp. "Creatorul însuși are o religie a lui, suverană și, bineînțeles, sacrosanctă: profesionalismul. El ar trebui să știe că o lume fără simțul diferenței între profesionalismul sacru și amatorismul profan se va rezuma la o sumă de relații contractuale ridicole, anodine, recunoscute ca atare în absorbția publicului de către deșertul consumismului agresiv – substituit al acelor rituri cunoscute de inițiere din marea artă savantă europeană", conchidea, în ultimul său editorial din *Actualitatea Muzicală*, Liviu Dănceanu.

Încărcate de simboluri și de conotații extraartistice, creațiile sale sonore de varii genuri au așteptat, după ce compozitorul a trecut pragul acestei lumi, să fie readuse în lumina rampei, într-un cotidian al aureolării spectaculare grăbite și superficiale. S-a întâmplat, parțial, în cadrul recentelor

festivaluri de muzică nouă, dar și ca gest omagial firesc, într-un concert special organizat în colaborare cu Filarmonica "George Enescu", la împlinirea unui an de când maestrul Dănceanu nu mai este printre noi. Amfitrion al parcursului muzical derulat pe scena Ateneului Român în 31 octombrie 2018, actorul și plurivalentul promotor de cultură Gheorghe Geo Popa, secretar de stat în Ministerul Culturii și Identității Naționale, a coagulat în demersul său organizatoric dedicat acestei seri In Memoriam (demers coordonat în colaborare cu doamna Rodica Dănceanu) personalități artistice marcante din spațiul românesc.

Alături de invitații săi – compozitorii și profesorii Adrian Iorgulescu și Dan Dediu, violonistul Șerban Lupu și, nu în cele din urmă, directorul filarmonicii "Mihail Jora" din Bacău, Pavel Ionescu, vorbind liber sau citând din *Jurnal de citit ascultând muzică*, *Șpanuri*, *Figurații și Fulgurații* și *Jurnal parțial sonor*, Geo Popa a conturat portretul lui Liviu Dănceanu mai presus de cel al unui creator de lumi sonore, eseist, poet, jurnalist, cronicar, profesor, manager și dirijor, adăugându-i atributele unui prieten și partener de discuție de neînlocuit al cărui mod de comunicare ascundea o impresionantă căldură sufletească, dar și un rafinat simț al umorului de o inteligență percutantă și o imaginație cu totul aparte. În privința propriei muzici, sinceritatea nedisimulată a exprimării sonore deseori investită cu conotații ironice și permanenta sa disponibilitate pentru ludic și-a pus clar amprenta asupra fiecăruia din cele 181 de opusuri destinate, în viziunea sa non-conformistă, tuturor genurilor muzicale.

Concertul propriu-zis din acea seară de octombrie a inclus *Composition Two*

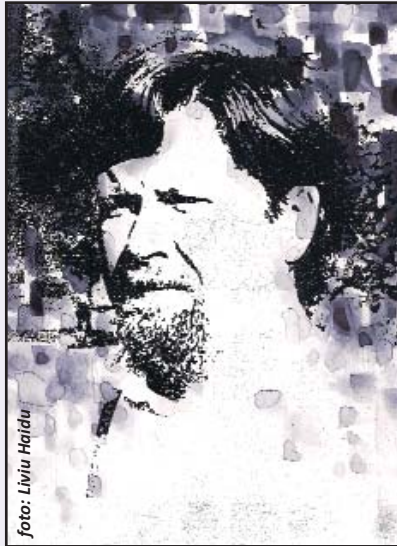

foto: Liviu Haidu

foto: Marius Văjoișica

op.157, *Sega-Nomia* op.70, *Heptaih* op.123, *CA ZACUSCA* op.119, *IRA* op.89, *Zoongs* op.181, *5' of Millenium* op.98, *Game* op. 65 (piesă prin intermediul căreia ansamblul studențesc de percuție și-a dobândit actuala denumire), *Lili-Acul* op.87 și *PIETAS* pentru orchestră de cameră, op. 94, inspirația lui Grigore Leșe personalizând acest conglomerat sonor printr-un emoționant cântec din tipologia funerară.

Deschisă muzical – așa cum era și normal – de către oboistul Dorin Gliga și ansamblul de suflet al lui Liviu Dăneanu, Archaeus (în formula sa de bază – cu Anca Vartolomei, Rodica Dănceanu, Ion Nedelciu, Șerban Novac, Marius Lăcraru, Sorin Rotaru și, bineînțeles, Dorin Gliga), această serată comemorativă i-a adus pe podium, în evoluții de excepție, pe violonceliștii Marin Cazacu și Ștefan Cazacu, violonista Diana Moș, soprana Bianca Manoleanu și pianistul Remus Manoleanu (însoțiți de mai tânărul pianist Roman Manoleanu căruia i-a fost încredințat, de această dată, "rolul" de recitator pentru ultimul opus al lui Dănceanu, *Zoongs*), Bucharest Festival Orchestra – al cărei înzestrat dirijor, Cristian Lupeș, a preluat, într-o ipostază profesională absolut onorantă, conducerea festivalului băcăuan **Zilele Muzicii Contemporane**, apoi Corul PRELUDIU sub bagheta lui Voicu Enăchescu și, în final, Orchestra Universității Naționale de Muzică dirijată de compozitorul Bogdan Vodă. Datorită lor, această performanță sonoră exclusiv contemporană, ilustrată interpretativ cu aceeași pasiune cu care, invariabil, creatorul Dănceanu își puna în pagină fiecare număr de

predispuie la astm și sufocare. Cel puțin eu mă sufoc de atâta „bruiaj” sonor (zgomot de fond) întreținut de „conductele” media, dar și de canalele audio în care fiecare toarnă indiscret lături muzicale de tot felul, și sufăr totodată de astm alergic la „experimentele” unor compozitori ce își propun să audă ceea ce scriu și nu să scrie ceea ce aud.

O.K.Z: *Se poate vorbi de un succes de public în cazul muzicii noi?*

L.D: Sintagma „succes de public” presupune, nu-i așa, existența unui public. Or, asistența muzicii savante este alcătuită eminentamente din specialiști. Publicul larg, ca să fiu

opus, s-a metamorfozat într-un eveniment care va rămâne în memoria spectatorilor, la fel cum va rămâne, cu siguranță, și personajul Liviu Dănceanu, succint catalogat de către Adrian Iorgulescu precum "un om al Prezentului", plecat dintre noi doar... ca să moară puțin...

Loredana BALTAZAR

IN MEMORIAM

Întrebat ce părere are despre atmosfera muzicală din România, într-un interviu pe care ni-l acorda în toamna anului 2009, Liviu Dănceanu răspundea: Trăim într-o ceață densă. Pe de o parte smogul gros, incontinent al muzicilor de divertisment, pe de altă parte, aerul din ce în ce mai rarefiat al muzicilor savante. Una peste alta, e o negură care

elegant, nu are curajul să „încearcă” gustul muzicii noi. Iar fără de curaj, celelalte toate sunt sortite unei pieiri leucemice, unei schilodiri care nu se poate încheia altfel decât prin anemie pernicioasă și rușinoasă. Se vede treaba că în ziua de azi muzica nu mai constituie un produs al vieții, ci viața însăși este o componentă a unei modalități nefaste de a face muzică.

După ce ani de zile, Liviu Dănceanu - profesor universitar doctor la Universitatea Națională de Muzică din București - a fost președinte de juriu al Concursului „Primăvara Artelor” de la Colegiul Național „George Apostu”, îmi amintesc și citez ce afirma, în același interviu: „Dacă aș fi trăit în zorile Renașterii și aș fi perorat preceptele unui învățământ muzical integralist, neîndoios colegii de la Universitatea din Rotterdam nu m-ar fi ocolit, întorcându-mi respectuos salutul. Și nu-i de mirare, căci muzica făcea parte din quadrivium, alături de aritmetică, astrologie și geometrie. Era, cu alte cuvinte, deprinsă ca un întreg ce desemna cele patru arte matematice, și nu aidoma unei felii vechi de pâine împrăștiată în nenumărate firimituri. (...) Întâmplarea a făcut să fiu contemporan cu o lume ahtiată după hiperspecializare și înregimentată ideii de localizare extremă a câmpului de activitate. Un câmp parcelat cât mai mărunț și ticsit de haturi zdravene, greu de clintit, chiar dacă interdisciplinaritatea, după cum se zice, face posibile unele ocheade în ograda vecinului.

Mi-aș fi dorit un model de tip *happening*. Adică, acel personaj lămuritor care să coboare de la catedră în sală, să părăsească scena și să se amestece în traiul concret al spectatorilor ori să convingă că suntem cu toții osândiți la libertate și la opțiune, iar în componistica muzicală că nu te poți orienta decât printr-un act de curaj, bătând mai curând spre temeritate. Și peste toate că în viață (implicit în creație și mântuire) trebuie să răzbați de unul singur, tu cu tine și cu ființa ta, de multe ori tot atât de necunoscută ție ca și celor